

Sygn. akt VII Ka 300/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Tomkiewicz (spr.)

Sędziowie SSO Remigiusz Chmielewski

SSO Leszek Wojgienica

Protokolant st.sekr.sądowy Jolanta Jankowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Janusza Płońskiego

po rozpoznaniu w dniu 20 sierpnia 2014r.

sprawy **S. J.**

oskarżonej o przestępstwo z art. 233§1kk w zw. z art. 12kk

i **B. K.**

oskarżonej o przestępstwo z art.18§2kk w zw. z art. 233§1kk w zw. z art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 14 stycznia 2014r. sygn. akt II K 1083/13

I.zaskarżony wyrok uchyla w całości i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego jej rozpoznania;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz A. T. i K. R. po 504 zł. tytułem obrony oskarżonych w postępowaniu odwoławczym oraz po 115,92zł. tytułem podatku VAT od tych należności.

UZASADNIENIE

S.J.oskarżona została o to, że w dniach 7 lipca 2012r. i 26 marca 2013r. w budynku Sądu Rejonowego w O., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, złożyła fałszywe zeznania mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym w sprawie o sygn.akt (...)prowadzonym przeciwko D. W.i in. gdzie po pouczeniu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zeznała nieprawdę odnośnie tego, że w dniu 12 lutego 2012r. nie było jej w domu przy ul.(...)w O.w czasie gdy doszło do popełnienia przestępstwa na szkodę J.i K. C., podczas gdy faktycznie tam przebywała

-tj. o przestępstwo z art. 233 &1 kk w zw. z art. 12 kk.

B. K.oskarżona została o to, że w październiku 2012r. oraz marcu 2013r. na ul.(...)w O., działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, nakłaniała E. K.do składania fałszywych zeznań, które miały służyć za

dowód w postępowaniu karnym prowadzonym przez Sąd Rejonowy w O. w sprawie o sygn. (...)przeciwko D. W.i P. T., w ten sposób, że powiedziała jej, aby zeznała nieprawdę odnośnie tego, że w dniu 12 lutego 2012r. w bloku przy ul. (...)w O., w czasie popełnienia przestępstw na szkodę J.i K. C., A. W.nie był obecny na miejscu zdarzenia

-tj. o przestępstwo z art. 18 & 2 kk w zw. z art.233 & 1 kk w zw. z art. 12 kk.

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 14 stycznia 2014r. w sprawie IIK 1083/13 orzekł :

I.oskarżoną S. J. uznał za winną popełnienia zarzuconego jej czynu tj. przestępstwa określonego w art. 233 & 1 kk w zw. z art. 12 kk;

II.oskarżoną B. K.uznał za winną popełnienia zarzucanego jej czynu, z tym uzupełnieniem, iż został on popełniony nieustalonego dnia października 2012r. oraz nieustalonego dnia marca 2013r. tj. przestępstwa określonego w art. 18 & 2 kk w zw. z art. 233 & 1 kk w zw. z art. 12 kk

i za to skazał :

I.oskarżoną S. J.

1.z mocy art. 233 & 1 kk na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

2.na podstawie art. 69 & 112 kk w zw. z art. 70 & 1 pkt.1 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby,

3.na podstawie art. 50 kk orzekł podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta O. przez okres 3 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku,

II.oskarżoną B. K.

1.z mocy art. 19 & 1 kk w zw. z art. 233 & 1 kk na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

2.na podstawie art. 69 & 112 kk w zw. z art. 70 & 1 pkt.1 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby,

3.na podstawie ar. 50 kk orzekł podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta O.przez okres 3 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku,

III.zasądził koszty obrony z urzędu wykonywanej przez adw. A. Z. T. i adw. K. R.

IV.zwolnił obie oskarżone od kosztów sądowych w całości.

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli obrońcy oskarżonych .

Obrońca oskarżonej S. J. zaskarżył przedmiotowe orzeczenie w całości. Wyrokowi temu skarżący zarzucił :

1.obrazę przepisu postępowania mającą wpływ na jego treść, a mianowicie art. 7 kpk przez dowolną ocenę dowodów występujących w sprawie polegającą na:

a.) odmówieniu wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonej S. J.w części w jakiej nie przyznała się ona do popełnienia zarzuconego jej czynu i twierdzi, że w dn.12.02.2012r. nie było jej w domu przy ul.(...)w O.w czasie gdy doszło do popełnienia przestępstwa na szkodę J.i K. C.,

b.)stwierdzeniu, że zeznania świadków A. K., W. S. oraz S.H. nie potwierdzają relacji oskarżonej na temat jej wyjazdu do W. w dn.12.02.2012r.,

c.) uznaniu za polegające w pełni na prawdzie zeznania świadków J. C. i E. K.,

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że oskarżona S. J. dopuściła się przypisanego jej przestępstwa.

Stawiając te zarzuty obrońca wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i odmienne orzeczenie co do istoty sprawy przez uniewinnienie oskarżonej S. J. od zarzucanego jej występku.

Obrońca oskarżonej B. K. zaskarżyła ten wyrok w odniesieniu do wymienionej B. K. również w całości. Wyrokowi temu skarżąca zarzuciła:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 4 kpk, art. 7 kpk i art. 410 kpk polegającą na nieobiektywnej i jednostronnej, a przez to dowolnej ocenie materiału dowodowego przejawiającej się w bezkrytycznym daniu wiary zeznaniom świadka E. K. oraz J. C. z jednoczesną odmową uznania za wiarygodne w jakimkolwiek zakresie wyjaśnień oskarżonej oraz przyjęciu, iż w sprawie nie występują jakiegokolwiek wątpliwości co do okoliczności popełnienia przez oskarżoną zarzucanego jej czynu;

2. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia, a polegający na przyjęciu, że oskarżona B. K. dopuściła się zarzucanego jej czynu, mimo istnienia w tym względzie poważnych wątpliwości, wynikających z całokształtu materiału dowodowego sprawy, rozpatrywanego we wzajemnym powiązaniu, a w szczególności wyjaśnień oskarżonej.

Formułując te zarzuty obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania ewentualnie o zmianę tego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej B. K. od popełnienia zarzucanego jej czynu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Obie apelacje zasługują na uwzględnienie w takim zakresie, w jakim wskazują na konieczność uchylenia przedmiotowego wyroku i przekazanie tej sprawy do ponownego jej rozpoznania.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do czynu zarzucanego S. J. na wstępie odnotować należy, iż – jak wynika to z opisu tego czynu- oskarżonej zarzucano to, że składając zeznania w sprawie (...) zeznała nieprawdę co do tego, że nie było jej w domu przy ul.(...)w O. w dniu 12 lutego 2012r. **w czasie gdy doszło do popełnienia przestępstwa na szkodę J. i K. C.**

Sąd Rejonowy w Olsztynie uznając winę oskarżonej w przedmiotowym zakresie stwierdził, iż S. J. w czasie wymienionym w zarzucie przebywała pod wskazanym adresem, gdyż – w ocenie Sądu Iszej instancji- na fakt ten wskazują jednoznaczne zeznania J. C., który miał słyszeć, jak tego dnia, w godzinach porannych S. J. uspokajała D.W. i P. T. (i innych), przebywających w tym czasie na klatce schodowej budynku.

To, iż J. C. tego rodzaju zeznania złożył i w zeznaniach tych był konsekwentny (k.186v-187) jest w niniejszej sprawie bezsporne. Rzecz jednakże w tym, że z zeznań tych nie wynika jeszcze – jak przyjmuje to Sąd Rejonowy- aby S. J. była w budynku w czasie, gdy doszło do popełnienia przestępstwa na szkodę małżeństwa C.

Jak wynika bowiem z zeznań samego J. C. , w dniu 12 lutego 2012r. w budynku przy ul. (...) miały miejsce dwa incydenty. Do pierwszego z nich doszło ok. godz. 7 rano, kiedy to D.W. i P. T. zachowywali się głośno na klatce schodowej i to właśnie wówczas, według relacji J. C., S. J. miała wyjść ze swojego mieszkania i uciszać wymienionych. Po interwencji S. J. młodzi mężczyźni mieli opuścić budynek, do którego wrócili dopiero około godz. 9.00. Wtedy też, czyli ok. godz. 9.00 wymienieni wtargnęli do mieszkania C. i wówczas dopuścili się przestępstw m.in. z art. 190 & 1 kk na szkodę tych pokrzywdzonych.

Gdyby zatem nawet uznać, że S. J. faktycznie wyszła na klatkę schodową i uspokajała głośno zachowującą się młodzież o godz. 7 rano, to okoliczność ta sama w sobie nie dowodzi jeszcze, że oskarżona była w budynku również wówczas, gdy doszło do popełnienia przestępstwa na szkodę małżeństwa C. a zatem, że była tam także o godz. 9 rano. **Interwencja oskarżonej ani nie była związana bezpośrednio z czynem, w którym doszło do pokrzywdzenia małżonków C. ani też nie pozostawała z tym czynem w bliskim związku czasowym**. Zważywszy na to, że pomiędzy czasem, gdy oskarżona była na klatce schodowej a czasem popełnienia przestępstwa na szkodę małżeństwa C. upłynął niebagatelny okres ponad dwóch godzin, trudno racjonalnie uznać, że sam fakt interwencji jest równoznaczny z faktem pobytu wymienionej w budynku w czasie popełnienia przestępstwa, jak głosi zarzut.

Wniosku powyższego w niczym nie zmienia to, że zapewnienia samej oskarżonej co do tego, że w tym czasie była ona poza O. także nie brzmią przekonująco. Nawet jeśli S. J. w dniu 12 lutego 2012r. ok. godz. 9 nie była na bazarze pod W., to okoliczność ta nie jest jeszcze wystarczająca by uznać, że w tym czasie na pewno była ona w budynku przy ul. (...) w O..

Skoro więc ani J. C., ani żaden z przesłuchanych świadków nie stwierdził, aby widział lub słyszał oskarżoną w budynku przy ul. (...) w czasie, gdy D. W. i P. T. mieli popełniać przestępstwo na szkodę małżeństwa C., zaś z faktu, że oskarżona była w domu o godz. 7 nie musi wynikać w sposób pewny, że była tam i o godz. 9 rano, to trudno uznać, aby dowody występujące w aktualnym swym kształcie w pełni uzasadniały przypisanie oskarżonej winy w zakresie **zarzuczonego jej czynu**. Odnosząc się do opisu owego czynu można mieć wątpliwości, czy został on zredagowany prawidłowo (z punktu widzenia istoty okoliczności, na które miała zeznawać S. J. w sprawie (...)), jednakże dla rozstrzygnięcia sprawy, w której zarzuty postawiono samej S. J. miarodajne nie może być to, co prokurator powinien zarzucić oskarżonej, lecz to, co faktycznie jej zarzucił, a zatem czyn w takiej postaci, jak wynika to z jego opisu.

Niezależnie od uwag powyższych, trudno zaaprobować również ocenę dowodów dokonaną przez Sąd Rejonowy. Dając wiarę zeznaniom kluczowych świadków w tej sprawie tj. zeznaniom J. C. i E. K. Sąd Rejonowy uznał, że zeznania te są wiarygodne, gdyż świadkowie ci nie mieli interesu czy też szczególnej motywacji w złożeniu zeznań tej treści, a w szczególności nie mieli żadnych powodów by wikłać S. J. w niniejszą sprawę (k.198). W ocenie Sądu Rejonowego świadek J. C., podobnie jak i E. K., przebieg zdarzenia z dnia 12 lutego 2012r. zrelacjonowali obiektywnie, gdyż – zdaniem tego Sądu- nie mieli wyraźnych powodów, by bezpodstawnie obciążać oskarżoną. W przekonaniu Sądu Rejonowego to jedynie S. J. starała się zdyskredytować zeznania tych osób uwydatniając „jakiś konflikt” istniejący pomiędzy tymi świadkami i sobą (k.198v).

Odnosząc się do tej oceny stwierdzić należy, iż Sąd Rejonowy wyraźnie zmarginalizował ów konflikt na który powoływała się oskarżona S. J. i w zasadzie do okoliczności tej nie odniósł się w pisemnych motywach wyroku. Tymczasem, jeśli weźmie się pod uwagę to, że konflikt istniejący pomiędzy S. J. i małżeństwem C. oraz E. K. jest tak dalece zaogniony, że pomiędzy wymienionymi toczyły się w postępowaniu cywilnym sprawy o ochronę dóbr osobistych oraz o eksmisję (k.241-245), to trudno okoliczność tę pominąć milczeniem i uznać, że świadkowie obciążający oskarżoną w tej sprawie, faktycznie nie mieli żadnych powodów by relacjonować zdarzenie w sposób dla oskarżonej niekorzystny. W sytuacji, gdy w sprawie istnieją dwie przeciwstawne grupy dowodów, w dodatku pochodzące od osób, które są (lub były) wobec siebie przeciwnikami procesowymi również w innych postępowaniach, ocena tych dowodów winna być dokonana ze szczególną wnikliwością oraz z wyraźnym uwzględnieniem faktu, że konflikt ten istnieje.

Również w odniesieniu do czynu przypisanego oskarżonej B. K. nie można uznać, aby ocena dowodów dokonana przez Sąd Rejonowy i poczynione w oparciu o nie rozważania były wyczerpujące. Zasadnicza wątpliwość w tym zakresie sprowadza się do faktu, iż sprawa (...) nie dotyczyła A. W.. W sprawie tej oskarżonym był jedynie D. W. oraz P. T. i postępowanie, które toczyło się przed Sądem Rejonowym w Olsztynie w wymienionej sprawie (...) miało na celu ustalenie jedynie kwestii odpowiedzialności karnej tylko tych dwóch oskarżonych.

Gdyby więc nawet przyjąć, że – jak ustala to Sąd Rejonowy- B. K. poprosiła E. K. by ta, zeznając przed Sądem w wymienionej sprawie zeznała, że w dniu 12 lutego 2012r. w czasie popełniania przestępstwa na szkodę małżonków C. jej młodszego syna A. W. nie było na miejscu zdarzenia, to okoliczność ta sama w sobie nie rozstrzyga jeszcze kwestii

odpowiedzialności B. K.. Należałoby bowiem wskazać czy, a jeśli tak to na ile, ten fakt, o którego zatajenie B. K. prosiła E. K. miał znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (...). Skoro sprawa IIK1213/12 w ogóle nie dotyczyła A. W. to ów związek pomiędzy treścią postulowanych przez oskarżoną zeznań a wynikiem sprawy IIK 1213/12 nie jest primo facie oczywisty. Okoliczność ta jest istotna również o tyle, że zgodnie z treścią art. 233 & 5 pkt.1 kk, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie sprawy a nawet odstąpić od jej wymierzenia jeżeli fałszywe zeznanie dotyczy okoliczności nie mogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

W postanowieniu z 25.03.2010r. w sprawie IV KK 316/09 Sąd Najwyższy stwierdził wprawdzie, że przedmiotem ochrony przepisu art. 233 & 1 kk jest prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości w szerokim tego słowa znaczeniu, a więc także efektywne funkcjonowanie jego organów, w tym podmiotów prowadzących ***inne postępowanie*** przewidziane przez ustawę, jednakże również i to ujęcie nie uchyla wątpliwości istniejących w omawianym zakresie. Sąd Rejonowy bowiem ani nie ustalił ani też nie odniósł się do tego, czy wówczas, gdy B. K. miała nakłaniać E. K. do złożenia fałszywych zeznań, przeciwko A. W. toczyło się jakieś postępowanie i czy ewentualnie owe fałszywe zeznania mogły rzutować na wynik tego właśnie postępowania.

Mając zatem powyższe na uwadze i uznając, że w aktualnym stanie dowodów sprawa ta nie dojrzała do ostatecznego rozstrzygnięcia, zaskarżony wyrok należało uchylić a sprawę tę przekazać Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego jej rozpoznania (art. 437 & 2 kpk). Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I szej instancji winien powtórnie przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości, z uwzględnieniem uwag powyższych.